

Sønderjylland – en særlig historie

Ved en helaftensforelæsning arrangeret af Folkeuniversitetet på adressen AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118 i Aarhus **onsdag den 11. december kl. 17.15-21.15** vil de fremmødte få fortællingen om Sønderjyllands helt egen, særlige historie, der adskiller sig fra resten af Danmarks.

Vær med, når historikerne Carsten Porskrog Rasmussen og Hans Schultz Hansen over en aften fortæller om Sønderjyllands lange, dramatiske historie med fokus på den politiske, nationale og kulturelle udvikling. Forelæsningen er baseret på bogen *Sønderjylland – en særlig historie* (Historisk Samfund for Sønderjylland).

Feltherren Hans Schack

Haderslev kreds inviterer i samarbejde med Gram Slot og Lokalthistorisk arkiv for Gram og omegn til foredrag ved Carsten Porskrog Rasmussen, enhedsleder Museum Sønderjylland. Han vil fortælle om feltherren Hans Schack på Gram gård **onsdag den 4. december kl. 19**. Tilmelding til HShaderslev@gmail.com senest søndag 1. december.

Bitten Clausen – dronningen af Als

Haderslev kreds inviterer med tilmelding til foredrag ved museumsinspektør Mariann Kristensen **onsdag den 29. januar kl. 19** på Månen, Bispebroen 3 i Haderslev. Hun fortæller om Bitten Clausen – dronningen af Als. Foredraget vil fortælle historien om en kvinde, der som sin mand Jørgen Mads Clausen, stifter af Danfoss, fik mytologisk status.

--

Fælles for alle arrangementer gælder, at de er fyldigt omtalt på foreningens hjemmeside.

Fejringen af Sønderjysk Månedsskrift 100 år

Siden 1924 har Månedsskriftet været en af grundpillerne i Historisk Samfund for Sønderjyllands virke. Her er der blevet føjet utallige kapitler til den sønderjyske historie med fokus på den gode fortælling og den interessante vinkel. Samtidig har Månedsskriftet været det gennemgående bindeled mellem foreningen og medlemmerne.

Dette vigtige jubilæum skal naturligvis fejres, og det foregår på Rigsarkivet, Haderslevvej 45, Aabenraa, **fredag den 22. november kl. 14-16**.

Her vil Månedsskriftets redaktør gennem mange år, Kim Furdal, fortælle om dets historie.

Nuværende redaktør René Rasmussen vil løfte sløret for den forandring af det grafiske udtryk og indhold, der vil finde sted fra årsskiftet 2024/25.

Blandt de ændringer, vi allerede nu kan annoncere, vil være, at foreningen går fra at udgive otte til at udgive seks månedsskrifter om året. Dette bl.a. for at imødegå betydelige stigninger i omkostningerne til distribution. Hæfterne vil fremtidigt være i kvadratisk format, der vil give bedre muligheder for at bringe flotte illustrationer. Det tilstræbes, at medlemmerne vil modtage lige så meget stof som hidtil.

Endelig vil den indholdsfortegnelse, som bibliotekar Hanne Næsberg-Andersen har udarbejdet over Månedsskriftet fra 1995-2024, blive præsenteret og udleveret til interesserede.

Der vil være fællessang, kaffe og kage. Tilmelding åbner via hjemmesiden **torsdag den 10. oktober** og foregår efter først-til-mølle-princippet. Sidste frist for tilmelding er **fredag den 1. november**.

Et alsidigt efterårsprogram

Grundtvig og Sønderjylland

Grundtvigs ideer om danskhed og højskoler fik stor betydning for de danske sønderjyders nationale kamp i 1800-tallet, men hans egne tanker om Sønderjylland, landsdelens statsretslige stilling og den danske bevægelse var ikke altid entydige. Til gengæld var de selvstændige. Grundtvig var således imod Slesvigs indlemmelse i Kongeriget og den danske regerings forsøg på at genfordanske Mellemslesvig med tvang.

Det vil editionsfilolog Jens Lei Wendel-Hansen, Center for Grundtvig-forskning ved Aarhus Universitet, uddybe i sit foredrag på Rigsarkivet i Aabenraa **torsdag den 24. oktober kl. 15-16**. Mødet arrangeres i samarbejde med Rigsarkivet. Deltagelse er gratis, og der kræves ikke tilmelding.

Blod, Sved og Tjære

-er titlen i fortællingen og i bogen om, hvordan en kreds af spejdere med base i Haderslev for godt 50 år siden begyndte at restaurere Danmarks ældst sejlene skib, jagten Jensine.

De troede, det ville tage 2-3 år, men arbejdet var så omfattende, at der gik syv år, bare før Jensine kunne sejle fra Haderslev og få frisk havvand under kølen. Nu som ét af Danmarks bedst restaurerede skibe og som et kulturhistorisk monument og øvelsesplads for mange unge, der har sejlet togt efter togt med det gamle skib siden.

Haderslev kreds har aftalt med Elise Schourup og Torbjørn Smit Kristensen fra Jensine og Sven-Erik Ravn, journalist og forfatter, at de giver de fremmødte et dybere indblik.

Det skib, man mente kunne restaureres for 50.000 kr. i 1970, men som der siden er investeret 10 mio. kroner i plus en masse bøvl og arbejde. Netop derfor titlen Blod, Sved og Tjære. Bogen udkommer til oktober og kan købes ved foredraget **onsdag den 30. oktober kl. 19** på Månen, Bispebroen 3 i Haderslev. Tilmelding til HShaderslev@gmail.com senest mandag den 28. oktober.

Helene Hanssen og hendes døtre

Tønder Kommunes kulturprismodtager Lis Mikkelsen, Toftlund, fortæller i sit foredrag **tirsdag den 12. november kl. 19** på Klægager, Østerende 13 i Bredebro, om Helene Hansen og hendes liv som gift med sønderjydernes førstemand Hans Peter Hanssen. Hun fik 10 børn i løbet af 14 år. Tønder kreds inviterer, og tilmelding skal ske senest 6. november (se hjemmesiden www.hssdj.dk).

Mindretallets kvinder

På Tysk Efterskole, Grønnevej 51 i Tinglev **torsdag den 14. november kl. 19** fortæller Ilse Friis, forhenværende rektor for Deutsches Gymnasium für Nordschleswig og nuværende formand for Deutsches Museum Nordschleswig i Sønderborg, om *Mindretallets kvinder i den nationalsocialistiske periode og i efterkrigstiden*.

Foredraget beskæftiger sig med kvindebiografier fra det tyske mindretal i den ovennævnte periode. Der fokuseres på kvindernes bidrag til nationalsocialismens udbredelse og kvindernes rolle til opretholdelsen af mindretalslivet i efterkrigstiden. Der præsenteres kvindeskæbner, der er typiske for tiden og repræsentative for det tyske mindretal. Aabenraa kreds arrangerer og vil af praktiske grunde gerne have tilmelding senest mandag den 11. november. Læs mere på hjemmesiden.

Slægter og voldsteder

Onsdag den 27. november kl. 19.30 inviterer Sønderborg kreds til et foredrag med Lennart Madsen om Slægterne Sture, Holk og de middelalderlige voldsteder på Als. Det holdes i Menighedshuset ved Christianskirken.

Domænegårde i Sønderjylland før og efter 1920

Som et led i den skærpede fortykning af Sønderjylland forsøgte myndighederne fra 1890'erne at samle mest mulig landbrugsjord på tyske hænder. Et vigtigt middel var regeringens opkøb af 36 store gårde, der blev omdannet til domænegårde, som blev forpagtet ud til tysksindede landmænd. Efter Genforeningen blev de dansk statsejendom. Kom og hør forskningsleder, dr.phil. Hans Schultz Hansen fra Rigsarkivet i Aabenraa fortælle denne spændende historie med særligt blik på det gamle Aabenraa Amt **torsdag den 28. november kl. 15** på Rigsarkivet i Aabenraa, som er medarrangør.